31974L0148

28.3.1974 *DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH* L 84/3

DYREKTYWA RADY

z dnia 4 marca 1974 r.

w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do odważników od 1 mg do 50 kg o dokładności większej niż średnia

(74/148/EWG)

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 100,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

a także mając na uwadze, co następuje:

produkcja i procedury kontroli odważników o dokładności większej niż średnia są przedmiotem ścisłych przepisów, które różnią się między jednym a drugim Państwem Członkowskim, a wskutek tego stanowią przeszkodę w handlu tymi odważnikami; wspomniane przepisy należy ujednolicić;

dyrektywa Rady z dnia 26 lipca 1971 r. ([1]) w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się zarówno do postanowień dla przyrządów pomiarowych, jak i metod kontroli metrologicznej, ustanowiła procedurę zatwierdzania typu według EWG oraz procedurę wstępnej weryfikacji według EWG; stosownie do wyżej wymienionej dyrektywy należy ustalić wymagania techniczne, jakie powinny spełniać odważniki o dokładności większej niż średnia, w celu swobodnego wprowadzania ich na rynek oraz ich użytkowania, po ich kontroli oraz umieszczeniu na nich znaku wstępnej kontroli według EWG;

uwzględniając pojęcie masy standardowej, należy wziąć pod uwagę międzynarodowy projekt Międzynarodowej Organizacji Metrologicznej z maja 1973 r., zalecający „valeur conventionnelle du résultat des pesées dans l'air" (wartość standardową wyniku ważenia w powietrzu),

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Niniejsza dyrektywa dotyczy odważników o dokładności większej niż średnia, których wartość nominalna jest równa 1 mg lub większa i jest równa lub mniejsza niż 50 kg.

Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do odważników metrycznych w karatach lub do odważników specjalnych omówionych w innych dyrektywach.

Artykuł 2

Odważniki, które mogą otrzymać oznakowania i symbole według EWG, są wymienione w wykazie w Załączniku. Nie są one przedmiotem zatwierdzenia typu według EWG; muszą one przejść przez procedurę wstępnej weryfikacji według EWG.

Artykuł 3

Żadne z Państw Członkowskich nie może odmówić, zabronić czy ograniczyć wprowadzania na rynek lub wprowadzania do użycia odważników określonych w art. 1 i posiadających znak wstępnej weryfikacji według EWG.

Artykuł 4

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w ciągu osiemnastu miesięcy od dnia jej notyfikacji i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

2. Państwa Członkowskie przekażą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy.

Artykuł 5

Niniejsza dyrektywa jest skierowana do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 4 marca 1974 r.

W imieniu Rady
W. SCHEEL
Przewodniczący

([1]) Dz.U. L 202 z 26.7.1971, str. 1.

ZAŁĄCZNIK

1. **Definicje**

1.1. Odważnik

Fizyczny miernik masy, którego charakterystyki konstrukcyjne i metrologiczne są określone poprzez kształt, rozmiar, materiał, wykończenie, nominalną wartość i maksymalny dopuszczalny błąd.

1.2. Zestawy odważników

Grupy odważników są przeważnie umieszczane w pudełku, w takiej kombinacji, że pozwala to na ważenie wszystkich ciężarów o każdej masie, przy użyciu od najmniejszego nominalnego odważnika aż do sumy ciężaru wszystkich odważników, w kolejności, w której najmniejszy nominalny odważnik w zestawie stanowi jednostkę.

Kolejność odważników w zestawie jest przeważnie następująca:

$(1; 1; 2; 5) \times 10^n$ kg
$(1; 1; 1; 2; 5) \times 10^n$ kg
$(1; 2; 2; 5) \times 10^n$ kg
$(1; 1; 2; 2; 5) \times 10^n$ kg

W tych wyrażeniach n przedstawia albo zero, albo dodatnią lub ujemną liczbę całkowitą.

1.3. Odważniki standardowe

Odważniki stosowane podczas kontroli urządzeń ważących i wag nazywane są odważnikami standardowymi.

2. **Wartości nominalne odważników**

Wartość nominalna odważników musi być równa 1×10^n kg lub 2×10^n kg, lub 5×10^n kg; w tych wyrażeniach n przedstawia albo zero, albo dodatnią lub ujemną liczbę całkowitą.

3. **Masa umowna**

3.1. Dla ciężaru ważonego w temperaturze 20°C masa umowna jest masą odważnika wzorcowego o gęstości 8000 kg/m^3, który zważono w powietrzu o gęstości 1,2 kg/m^3.

3.2. Maksymalne dopuszczalne błędy wymienione w pkt. 4 odnoszą się do masy umownej.

4. **Maksymalne dopuszczalne błędy dla weryfikacji wstępnej według EWG**

4.1. Maksymalny dopuszczalny błąd, dodatni lub ujemny, dla każdego indywidualnego odważnika, podany jest w miligramach w poniższej tabeli:

Wartości nominalne	Klasa E1	Klasa E2	Klasa F1	Klasa F2	Klasa M1
50 kg	25	75	250	750	2 500
20 kg	10	30	100	300	1 000
10 kg	5	15	50	150	500
5 kg	2,5	7,5	25	75	250
2 kg	1,0	3,0	10	30	100

Wartości nominalne	Klasa E1	Klasa E2	Klasa F1	Klasa F2	Klasa M1
1 kg	0,50	1,5	5	15	50
500 g	0,25	0,75	2,5	7,5	25
200 g	0,10	0,30	1,0	3,0	10
100 g	0,05	0,15	0,5	1,5	5
50 g	0,030	0,10	0,30	1,0	3,0
20 g	0,025	0,080	0,25	0,8	2,5
10 g	0,020	0,060	0,20	0,6	2,0
5 g	0,015	0,050	0,15	0,5	1,5
2 g	0,012	0,040	0,12	0,4	1,2
1 g	0,010	0,030	0,10	0,3	1,0
500 mg	0,008	0,025	0,08	0,25	0,8
200 mg	0,006	0,020	0,06	0,20	0,6
100 mg	0,005	0,015	0,05	0,15	0,5
50 mg	0,004	0,012	0,04	0,12	0,4
20 mg	0,003	0,010	0,03	0,10	0,3
10 mg	0,002	0,008	0,025	0,08	0,25
5 mg	0,002	0,006	0,020	0,06	0,20
2 mg	0,002	0,006	0,020	0,06	0,20
1 mg	0,002	0,006	0,020	0,06	0,20

5. **Ogólny kształt odważników**

Odważnik jednogramowy może posiadać postać odważnika o wielokrotności jednego grama lub odważnika o części ułamkowej jednego grama.

5.1. Ciężary odważników jednogramowych i wielokrotności gramowych odważników.

5.1.1. Odważniki klasy M_1 muszą posiadać kształt odważników klasy średniej dokładności.

5.1.2. Odważniki o innej klasie dokładności mogą posiadać zewnętrzne wymiary odważników klasy średniej dokładności. Odważniki od 10 kg do 1 grama mogą także być cylindryczne lub w kształcie lekko ściętego stożka, zwieńczone gałką.

5.1.2.1. Wysokość korpusu musi być w przybliżeniu równa przeciętnej średnicy, dopuszczalna różnica między przeciętną średnicą a wysokością będzie wynosiła między 3/4 a 5/4 niniejszej średnicy.

5.1.2.2. Na wszystkich odważnikach wysokość gałki musi zawierać się między przeciętną średnicą a przeciętną połowy średnicy korpusu.

5.1.3. Odważniki klasy E_1, E_2 oraz F_1 nie muszą posiadać gałki; mogą one składać się z pojedynczego cylindrycznego korpusu.

5.1.4. Odważniki klasy E_1 oraz E_2 muszą być odlane w całości; inne odważniki mogą posiadać wgłębienie wyrównujące zamknięte poprzez gałkę lub jakikolwiek inny stosowny mechanizm. Objętość wgłębienia wyrównującego nie powinna przekraczać 1/5 całkowitej objętości odważników.

5.2. Odważniki jednogramowe oraz odważniki o części ułamkowej jednego grama. Odważniki jednogramowe oraz odważniki o części ułamkowej jednego grama powinny być wykonane z wielobocznej taśmy warstwowej lub drutu, stosownie ukształtowane, aby ułatwić obsługę.

Kształty odważników powinny stanowić wskazówkę co do ich nominalnej wartości.

Wieloboczne taśmy warstwowe, ich kształt i wartości:

trójkątne dla 1 – 10 – 100 – 1000 mg
kwadratowe dla 2 – 20 – 200 mg
pięciokątne dla 5 – 50 – 500 mg

Wieloboczne odcinki z drutu i ich wartości:

1 odcinek dla 1 – 10 – 100 – 1000 mg
2 odcinki dla 2 – 20 – 200 mg
5 odcinków dla 5 – 50 – 500 mg

Tam gdzie dwa lub trzy odważniki w komplecie są identyczne, powinny być one rozróżniane poprzez odpowiednio jedną lub dwie gwiazdki lub kropki w przypadku warstwowych taśm oraz odpowiednio jednego lub dwóch haczyków w przypadku drutów.

5.3. Odważniki 20 i 50 kg inne niż te w klasie M_1 mogą posiadać kształt stosowny do sposobu ich przenoszenia.

6. **Materiał do wytwarzania odważników**

6.1. Odważniki muszą być wykonane z metalu lub stopu metalu. Taki metal lub stop musi być takiej jakości, że w normalnych warunkach użytkowania zużycie odważników powinno być nieznaczne w stosunku do maksymalnych dopuszczalnych błędów w ich klasie dokładności.

6.1.1. Gęstość odważnika musi być taka, że odchylenie o 10 % gęstości powietrza w stosunku do tego wymienionego (1,2 kg/m^3) doprowadzi do błędu nie większego niż 1/4 wartości maksymalnego dopuszczalnego błędu.

6.1.2. Metal lub stop odważników klas E_1, E_2 oraz F_1 musi być rzeczywiście niemagnetyczny.

6.2. Odporność na korozję i łuszczenie się metalu lub stopu stosowanego do wytwarzania odważników od 5 do 50 kg klasy M_1 o kształcie równoległościanu musi być co najmniej równa tej dla żeliwa szarego.

6.3. Odważniki klasy M_1 o kształcie cylindrycznym, posiadające wartość nominalną mniejszą niż lub równą 10 kg, muszą być wykonane z mosiądzu lub z materiału o jakości co najmniej równoważnej jakości mosiądzu.

6.4. Wymagania jakościowe podane w pkt 6.2. i 6.3. mogą być uzyskane za pomocą odpowiedniej obróbki powierzchni.

7. **Stan powierzchni**

7.1. Powierzchnia odważników, włączając ich podstawy i krawędzie, musi być całkowicie gładka. Powierzchnia odważników klas E_1, E_2, F_1 i F_2 nie może wykazywać porowatości podczas jej naocznego egzaminowania oraz musi być dokładnie wypolerowana.

Powierzchnia odważników cylindrycznych klasy M_1 od 10 kg do 1 kg musi być wypolerowana i nie może wykazywać porowatości podczas jej egzaminowania gołym okiem. Stan powierzchni odważników równoległościennych klasy M_1 50, 20, 10 oraz 5 kg musi być porównywalny do tych z szarego żeliwa dokładnie odlanych w formie z piasku drobnoziarnistego.

7.2. Powierzchnia odważników klas E_1, E_2, F_1 i F_2 jednogramowych i wielokrotności grama może być zabezpieczana przez pokrywanie metalem.

7.3. Powierzchnia odważników jednogramowych i wielokrotności grama klasy M_1 może być zabezpieczana przez stosowne pokrywanie.

8. **Materiał regulacyjny**

Odważniki o klasach dokładności F_1 i F_2 z wgłębieniem wyrównującym muszą być wyrównywane albo za pomocą tego samego materiału, z którego są zrobione, albo za pomocą czystej cyny, albo za pomocą molibdenu.

Odważniki klasy M_1 mogą być wyrównywane za pomocą ołowiu.

9. **Napisy**

9.1. Odważniki z taśmy warstwowej lub z drutu, posiadające nominalne wartości mniejsze niż jeden gram lub równe jednemu gramowi, nie posiadają oznakowania wartości nominalnej.

9.2. Odważniki posiadające wartości nominalne równe jednemu gramowi lub powyżej jednego grama:

— w klasach E_1 i E_2 mogą nie posiadać oznakowania ich wartości nominalnej,

— w klasie F_1 muszą być wyposażone jedynie w oznakowanie wartości nominalnej, jak to przedstawiono w pkt 9.2.1; oznakowanie to powinno być wypalone lub wygrawerowane,

— w klasie F_2 muszą być wyposażone w oznakowanie z klasy F_1 w połączeniu z literą F;

— w klasie M_1 muszą mieć podaną wartość nominalną oznakowaną cyframi z następującym po nich symbolem odpowiedniej jednostki, albo wytłoczone, albo wyryte, na górnej powierzchni korpusu lub gałki odważników.

Odważniki cylindryczne muszą być oznaczane literą M, albo wytłoczoną, albo wyrytą; odważniki równoległościenne muszą być oznaczane literą M, która nie musi być wytłoczona lub wyryta.

9.2.1. Wartości nominalne odważników muszą być oznaczane w:

— kilogramach dla odważników 1-kilogramowych i powyżej,

— gramach dla odważników od 1-gramowych do 500-gramowych.

9.2.2 Odważniki występujące w sekwencjach dwukrotnych lub trzykrotnych muszą być rozróżniane poprzez jedną lub dwie gwiazdki lub poprzez jedną lub dwie kropki.

10. **Znak weryfikacji końcowej według EWG**

Pudełka zawierające odważniki klas E_1, E_2 i F_1 oraz pudełka zawierające odważniki gramowe lub podwielokrotności grama muszą być plombowane znakiem weryfikacji końcowej według EWG.

Dla odważników klasy F_2 znak weryfikacji końcowej według EWG musi być umieszczony na pokrywie wgłębienia wyrównującego, a w przypadku gdy nie ma wgłębienia wyrównującego, na podstawie odważnika. Dla odważników klasy M_1 od jednego grama do 50 kg znak weryfikacji końcowej według EWG musi być umieszczony na plombie zabezpieczającej otwór wgłębienia wyrównującego lub na podstawie, w przypadku gdy odważniki nie posiadają wgłębienia wyrównującego.

11. **Prezentacja**

11.1. Poszczególne odważniki i serie odważników klas E_1, E_2, F_1 i F_2 muszą być umieszczane w pudełkach.

11.2. Dla klasy M_1:

— pojedyncze odważniki lub serie odważników aż do wartości 500 gramów muszą być zawarte w pudełkach,

— odważniki posiadające wartość nominalną większą niż 500 gramów mogą być zawarte w pudełkach, umieszczone w podstawce lub obecne pojedynczo bez zabezpieczenia.

11.3. Pokrywki pudełek muszą być oznakowane tak, aby wskazywać na klasę odważników, które zawierają, czyli: E_1; E_2; F_1; F_2 lub M_1.